

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Pidämme tärkeänä, että visiossa on mukana tiedollinen näkökulma. Nykyiset puutteelliset ja alueittain vaihtelevat jätemäärien seurantakeinot eivät mahdollista tehtävien toimenpiteiden luotettavaa vaikutusarviota ja jatkotoimien luotettavaa suunnittelua. Ilman luotettavaa, kattavaa ja avointa tietoa jätteistä ja jätehuollosta toimialan kehittyminen tulee jatkossakin olemaan hitaampaa kuin mikä olisi mahdollista. Jätetiedon puutteet on usein yleisesti tunnistettu erääksi keskeiseksi toimialan haasteeksi.

Vision saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä on haastavaa. Jo nyt yhtiössämme on vuoteen 2026 ulottuva strategia, jonka päämäärien mukaiset toimet ovat jo käynnissä. Strategisen suunnittelun ja mm. pitkän tähtäimen investointien toteutumista on vaikeuttanut lainsäädännön edestakainen päivittäminen ja vastuiden, velvollisuuksien ja oikeuksien muokkaaminen lähes jokaisen jätelainsäädännön päivityskierroksen yhteydessä.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Suunnitelmassa todetaan asiaankuuluvasti, että yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamiseen on mekaanis-biologisista laitoksista vain vähän tukea, sillä käsittelylaitoksessa erikseen lajiteltua biojätettä ei lasketa yhdyskuntajätteen kierrätykseen perustuen EUn laskentasäännöksiin. Myöskään lannoitevalmistelainsäädäntö ei salli sekajätteestä laitosmaisesti erotetun orgaanisen aineksen käyttöä lannoitevalmisteiden raaka-aineena. Nämä tekijät yhdessä merkittävästi heikentävät mekaanis-biologisten käsittelymenetelmien merkitystä ja taloudellisuutta ja järkevyyttä kierrätyksen edistämisen keinona. Näemme sekajätteen lajittelulaitoskäsittelyn tekemisen pakolliseksi ennen energiahyötykäyttöä liian rajuna toimenpiteenä ainakin ennen kuin sen vaikuttavuudesta on saatu enemmän tutkittua tietoa.

Kaatopaikkojen rooli yhdyskuntajätehuollossa on merkittävästi pienentynyt jo pitkään aikaa. Jätesuunnitelmassa tulisi kuitenkin selkeämmin tunnistaa kaatopaikkojen merkitys kierrätys- ja hyödyntämiskelvottomien elinkeinoelämän ja jätteenkäsittelyn jätevirtojen kiertotalouden mukaisena käsittelyratkaisuna. Kansallisesti tulisi selkeästi määritellä ne jätevirrat, joiden prosessointi kierrätysmateriaaleiksi ei ole teknisesti ja taloudellisesti järkevää. Kaatopaikkasijoittaminen tulisi tulevaisuudessa olla myös selkeämmin mahdollistettu yhteiskunnan häiriötilanteissa, esimerkiksi erilaiset tulipalo- ja onnettomuustilanteet, muodostuneiden poikkeuksellista jätevirtojen käsittelemiseksi, mikäli näiden jätevirtojen kierrätys- ja hyödyntäminen ei esimerkiksi tilanteen poikkeuksellisuudesta johtuen ole mahdollista. Kiertotalous edellyttää, että tuotekierroista voidaan turvallisesti poistaa ne aineet, joiden ei ole toivottamaa päätyä uusien tuotteiden mukana uudestaan markkinoille. Vanhemmat, orgaanista jätettä sisältävät ja sen myötä metaanipäästöjä muodostavat kaatopaikat tulisi kaatopaikkakaasun keräämisen tehostamiseksi pyrkiä mahdollisimman nopeasti sulkemaan.

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

1.2. Otetaan käyttöön rekisteri siirtoasiakirjatiedoille

Toimiessaan hyvin uusi siirtoasiakirjarekisteri saattaa parantaa jätteiden seuranta- ja valvontamahdollisuuksia. Kunnan jätehuoltoviranomaisten kannalta rekisterin hyödynnettävyyttä saostus- ja umpisäiliölietteiden seurannan osalta tulisi edelleen kehittää siten, että rekisterin perusteella selviäsi, onko kuljetuksessa ollut kyse saostus- vai umpisäiliölietteistä. Muutoin rekisterin hyödynnettävyys saattaa jäädä heikokkoksi ja johtaa jätteenkuljetusrekisterin kanssa päällekkäiseen ja ristikkäiseen tiedontuottoon.

Rekisteriä tulisi kehittää siten, että yksittäisen kuorman rekisteröinnin lisäksi olisi mahdollista seurata jätevirtaa eri toimintavaiheiden ylitse, eli luoda linkki jäte-erään sen käsittely- ja varastointiketjun eri vaiheissa aina keräyksestä lopulliseen käsittelyyn saakka.

1.4 Toteutetaan jäte- ja tuotetietopalvelu

Kannatamme jäte- ja tuotetietopalvelun käyttöönottoa. Jäte- ja tuotetietopalvelun olisi tärkeää tarjota kuntien jätelaitoksille avoimesti hyödynnettäväksi tuottajavastuujärjestelmiin liittyvää jätetietoa. Jätehuollon kehittäminen esimerkiksi alueellisen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskentaan ja päästölaskentaan edellyttäisi esimerkiksi alueellista/kuntakohtaista tietoa kerätyistä tuottajavastuujätevirroista (määrä ja laatu).

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

2.9 Arvioidaan jäteveron muutos ja linjataan jätteenpolttoveron tarve

Jätevero koskee kaatopaikoille sijoitettua jätettä. Jäteveron ohjausvaikutus ei enää ole merkittävä, koska kaatopaikkasijoittaminen on merkittävästi pienentynyt. Jätevero tulisi mielestämme kohdistaa niihin jätevirtoihin, joihin se on kiertotalouden näkökulmasta perusteltua, eli jätevirtoihin, joissa on uskottavasti kierrätys- tai hyödyntämispotentiaalia. Haastavien jätevirtojen kierrätys- ja hyödyntämispotentiaalia olisi puolestaan huomattavasti tarkoituksenmukaisempaa kehittää kannustamalla uusiin kierrätys- ja hyödyntämisnovaatioihin ja investointeihin. Kansallisesti tulisi selkeästi määritellä ne jätevirrat, joiden prosessointi kierrätysmateriaaleiksi tai hyödyntäminen energiana ei ole teknisesti ja taloudellisesti järkevää. Tätä jätevirtalistaa olisi toki myös tarpeen päivittää kierrätyksen mahdollisuuksien kehittyessä.

Katsomme, ettei jätteenpolttoveron tarpeen linjaamista tulisi sisältyä valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan tässä muodossa lainkaan. Jätteenpolton päästöjä aiotaan vähentää green deal -sopimusmenettelyn keinoin. Ehdotammekin kohdan otsikkoa muutettavaksi seuraavaksi: Arvioidaan jäteveron muutostarve ja vähennetään jätteenpoltoista aiheutuvia päästöjä/haittavaikutuksia.

3. Yhdyskuntajätteet

Näkemyksemme mukaan perusteita sekajätteen laitosmaisen lajittelun säätämisestä pakolliseksi ei ole olemassa. Sekajätteen joukossa oleva elintarvikejätejake käytännössä kontaminoi jätevirrassa olevat pakkausjätteet ja muut jakeet siten, ettei kyseinen materiaali enää ole kelpoista kierrätykseen.

Mekaanis-biologinen lajittelulaitos olisi investointina erittäin merkittävä ja vaikuttaisi siten merkittävästi myös asukkaiden jätehuollon kustannuksiin.

Muovin yhteiskeräyksen osalta sitä on jo sovittu edistettävän kuntien ja tuottajayhteisön välisessä pakkausten keräysyhteistyössä. On epätarkoituksenmukaista tässä yhteydessä nostaa muovin ja muovipakkausten yhteiskeräys esimerkiksi velvoittavasta ohjauskeinosta.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Heikkonen Vesa
Rosk'n Roll Oy Ab